

eBibliotek 1800
Nyhedsbrev 2013:2

Om forsiden

Til forsiden er denne gang brugt titelbladet fra den danske førsteudgave af *Skatteøen*. Udgaven anfører, at den er forsynet med originalens 27 illustrationer og 1 kort, men da den engelske førsteudgave kun har fire illustrationer (af en F. T. Merrill), er det illustrationerne fra 2. udgave, der er anvendt (Cassell 1885) - de er dels af franskmændene Georges Roux, som også illustrerede adskillige Jules Verne-romaner - og dels de fire oprindelige af Merrill. Man har i den engelske 2. udgave fjernet Roux' signatur fra de fleste af illustrationerne (men ikke gravørens og heller ikke Merrills!) - og det er åbenbart de plader, der er brugt.

Titelbladet er af Roux.

Siden sidst

Kys sclerose farvel

Kys sclerose farvel
Støt forskning
med 10 kr.

SMS: kys10 til 1231

Scleroseforeningen.dk
facebook

Sclerose
foreningen

Schirley

© 2014 Scleroseforeningen

Hvis du har besøgt forlagets hjemmeside for nylig, har du nok ikke kunnet

undgå at se, at vi har udskiftet nogle af vore sædvanlige bannerreklamer med et indsamlingsbanner til fordel for Scleroseforeningen.

Det er desværre sådan i dagens Danmark - dagens Verden, kunne man måske sige - at stadig flere får diagnosen sclerose, og stadig flere af dem er unge mennesker. Sclerose har mange ansigter - der er næppe et tilfælde, der forløber præcis som andre - men en kort beskrivelse er noget i retning af, at immunforsvaret af ukendte årsager pludselig opfatter den ramtes egne celler som farlige og begynder at bekæmpe dem, med det resultat, at nervevæv, hjernevæv og det fedtlag, der isolerer nerverne, bliver forvandlet til arvæv, og dele af kroppen derved holder op med at fungere. Det kan give sig udslag i lammelser, føleforstyrrelser eller ligefrem følelsesløshed, spasmer mm. Det kan komme i "hak" - de såkaldte angreb - eller gradvist og snigende, det kan blive ved at udvikle sig eller pludselig stoppe. Sygdommen i sig selv er ikke direkte dræbende, men den ramte bliver mere og mere hjælpeløs, nogle kropsfunktioner svækkes eller ødelægges, og i visse tilfælde bliver man ude af stand til at kommunikere med omverdenen, og følgesygdomme - blærebetændelse, blodpropper, feberanfald - kan forværre sygdommen eller være dræbende .

I de sidste ti-femten år er der kommet forskellige behandlinger, der kan forsinke og hæmme sygdommen, men desværre ikke standse den helt. Selv om sygdommen invaliderer sine ofre og dermed koster samfundet millioner eller mere hvert år til behandling, pleje og vedligeholdelse, er næsten al forskning sygdommen finansieret af mere eller mindre private midler - frivillige bidrag, arv osv. - fra bl.a. Scleroseforeningen.

Vi ved selvfølgelig godt, at de samme forhold gør sig gældende for andre sygdomme, men da vi selv har netop sclerosen tæt inde på livet her på forlaget, vil vi godt opfordre til, at du gi'r en tier eller mere til formålet via **SMS**: send **KYS10**, **KYS20** eller **KYS50** til **1231**. På forhånd tak - både fra forlaget og fra Scleroseforeningen.

Du kan læse mere om kampagnen, deltage i konkurrencen om en ipad mini og hente bannere til kampagnen, hvis du har lyst til selv at bringe budska-

bet videre, på Scleroseforeningens hjemmeside:

<http://scleroseforeningen.dk/kysfarvel>

txtr.com

Vort samarbejde med txtr.com om distribution af vores udgaver til bl.a. iPad er kommet op at stå, og de fleste bøgerne er tilgængelige hos dem i skrivende stund, undtagen de allernyeste. Der er dog lidt tekniske vanskeligheder for brugerne, da vores bøger ganske vist kan søges, men ikke filtreres på sproget, og derfor ikke umiddelbar dukker op på den danske udgave af txtr.com. Der er også lidt problemer med at gøre nye udgivelser tilgængelige.

Vi håber naturligvis, at problemerne snart bliver løst.

Nye forfattere

C. Andersen

Forfatteren til "*Det store bankindbrud i Bredgade*" er ganske ukendt, og har så vidt vides ikke andre værker på samvittigheden. Så her må vi altså afstå fra at skrive en biografi og bringe et billede.

H. P. Holst

Hans Peter Holst blev født 23. oktober 1811 i København - i et hus på hjørnet af Kannikestræde og Fiolstræde, hvor faderen, en norsk købmands søn, forretning som vognmand og hyrekusk. Han kom i Borgerdydsskolen, hvorfra han dimitterede i 1829, og næsten straks blev ansat som huslærer hos amtmanden i Præstø amt. Der begyndte han at skrive - romancer efter Oehlenschlägersk mønster, og deltog i en konkurrence, hvor hans produkter fik rosende omtale.

Senere kom han igen til København som lærer ved Efterslægtsselskabets skole og Landkadetakademiet.

Da Frederik den 6. døde i 1839 blev Holst af Tivolis direktør Georg Carsten-

sen opfordret til at skrive et mindedigt, som blev vældig populært, trykt i store mængder, fik musik af ingen mindre end C. E. F. Weyse, og i øvrigt indbragte ham ikke så ringe summer i honorar og gaver.

I starten af 1840'erne var han på rejse - som for så mange andre af datidens kunstnere gik turen til Italien, og det kom der en bog ud af med titlen *Ude og Hjemme*, som regnes for et af hans bedste prosaværker. I 1840'erne skrev han også skuespil og vaudeviller, som blev opført på det Kgl. Teater, men som i lighed med størsteparten af hans øvrige produktion er glemt i dag.

Hans helt store succes - og det, han huskes for i dag - er det episke digt *Den lille Hornblæser*; som skildrer en lille nyboderdrengets oplevelser i krigen 1848-50, og digtet *Slumre sødt i Slesvigs jord*, der har samme begivenheder som emne, men med knap så heroisk udgangspunkt. Digtet er egentlig et lejlighedsdigt, skrevet til en koncert på Rosenborg Excerserplads i 1850 til fordel for de efterladte efter krigens ofre.

Holst virkede også som redaktør, både af egne blade og ved Berlingske Tidende, og som oversætter (bl.a. George Sands *Consuelo*). Desuden var han instruktør ved det Kgl. Teater. Holst nød rig offentlig anerkendelse i sin samtid: han havde digtergage, blev Ridder af Dannebrog 1847, Dannebrogsmænd 1848, etatsråd 1871, Kommandør af Dannebrogordenens 2. grad 1879 og af 1. grad 1886 og udnævntes på sin 80-årige fødselsdag til konferensråd.

Han døde 2. juni 1893, og er begravet på Holmens Kirkegård.

(Ovenstående er i det væsentligste hentet på Wikipedia. Fotografiet af Holst er optaget af Georg E. Hansen og er hentet på Wikimedia Commons.)

Honoré de Balzac

Honoré de Balzac blev født 20. maj 1799 som søn af en embedsmand, der var indvandret til Paris fra provinsen i 1760 "med kun en louisd'or på lommen", havde svunget sig op til at blive sekretær ved kongens råd i 1776 og efter Rædselsregimet var sendt tilbage til provinsen for at varetage nogle opgaver for hæren. Han tilføjede også det adelige "de" til familienavnet, i øvrigt uden noget som belæg.

Den unge Balzac blev straks overladt til en amme, og tilbragte som sine søskende størstedelen af sin tidlige barndom borte fra hjemmet. Når børnene var hjemme på besøg, blev de holdt på kølig afstand af

forældrene ... Da han i en alder af otte blev sendt på kostskole, havde han en del vanskeligheder ved at tilpasse sig de disciplinerede forhold, og tilbragte derfor en del tid i en slags "straffecelle" - forhold, som han senere benyttede i sine romaner.

Balzacs korte liv - han blev kun 51 år, "han levede af 50.000 kopper kaffe og døde af 50.000 kopper kaffe", har nogen sagt - er så rigt på begivenheder, og hans produktion så enorm og betydende for hele det attende århundredes litteratur, så vi her skal indskrænke os til den danske afdeling af Wikipedias lakoniske meddelelser. For et bedre billede kan anbefales Eric Danielsens "*Guldets Satan - introduktion til Balzac og Den menneskelige komedie*" (Forlaget Vindrose, 1994):

Mange af Balzacs historier er samlet i den helhed, han kaldte *La Comédie humaine* (*Den menneskelige komedie*). (Faktisk alle - for han lavede senere et system, hvor også de tidligere historier blev indkorporeret under denne. Han havde ved sin død skrevet omkring en tredjedel af de fortællinger, han

havde planlagt til *Den menneskelig Komædie!*) Titlen var inspireret af Dan-tes *Den guddommelige komædie*.

Han skildrer det franske samfund og den klassekamp, der foregik i det i de første fire årtier af 19. århundrede. En klassekamp mellem adelen, hvis magt er for nedadgående og borgerstanden, hvis magt er for opadgående. Endvidere skildres kunstnerne og intellektuelle uden for selskabet og mas-serne, der er baggrund for fortællingerne.

Centralt i fortællingerne står finansmanden, og omdrejningspunktet er penge. *La Comédie humaine* kan både opfattes som et netværk af romaner og som ét eneste vældigt sammenhængende romanværk, der skildrer hele det franske samfund. Personerne dukker ofte op i flere forskellige dele.

Balzac nyder i øvrigt den tvivlsomme ære - sammen med folk som Karl Marx, Émile Zola, Voltaire og mange andre - at stå på *Index librorum prohi-bitorum*, den romersk-katolske kirkes indeks over forbudte bøger, grundet på hans meget realistiske skildringer af præster og promiskuitet.

(Listen over forbudte bøger blev officielt nedlagt i 1966.)

Balzac døde i Paris 18. august 1850, og er begravet på Cimetière du Père Lachaise sammesteds.

(Ovenst. er i alt væsentligt hentet på dansk og engelsk Wikipedia, samt fra Eric Danielsen: *Guldets Satan*)

Otto M. Møller

Otto Martin Møller (3. oktober 1860 i København – 25. maj 1898 sst.), forfatter og kgl. translatør (portugisisk) debuterede som lyriker og dramatiker, men har dog især som forfatter af fortællinger og romaner været meget produktiv og for enkelte af sine bøger haft en stor læsekreds, ikke alene i Danmark, men også - gennem oversættelse - i Sverige, Tyskland, Holland, Italien, Frankrig, Rumænien og U.S.A.

Hans mest kendte udgivelser er *Reformatoren fra Galilæa*, en fortælling fra det gamle Palæstina, 1885, og romanen *Guld og Ære*, 1895. Andre Bøger af ham er *Forlovede Eksistenser*, *Studier og Skizzer*, 1885, *Unge Ægtefolk*, 1889, *Lys over Landet*, 1892, *Overmennesker*, 1897 og *Millionærens Pilegrimsfærd*, 1898.

Otto M. Møller var forholdsvis kendt i sin samtid, men er siden hen blevet glemt af offentligheden, måske på grund af sin alt for tidlige død. Forfatteren synes dog at være genopdaget i det enogtyvende århundrede, med en genudgivelse af *Guld og Ære*, både i almindelig bogudgave,

som lydbog (2006) og nu som eBog (2013).

(Taget fra Wikipedia - artiklen på Wikipedia indeholder i øvrigt bl.a. bidrag fra nærværende forlag - frem og tilbage ...

Det tilhørende billede stammer fra bogen "Millionærens Pilegrimsfærd")

Gottfried Keller

- blev født 19. Juli 1819 i Zürich, hvor faderen havde nedsat sig som drejermester. Forældrene kom fra en lille by lidt nord fra Zürich. Faderen døde af tuberkulose allerede da drengen var fem år gammel, og familien sank ned i fattigdom. Gottfried gik fra han var seks til tolv år i en skole for fattige, men havde det svært med autoriteterne. Han brugte senere oplevelserne fra sin barndom i den store, delvis selvbiografiske roman *Die grüne Heinrich*.

Efter at være gået ud af skolen, slog den unge Gottfried sig i 1830'erne på maleriet, og blev lærling hos en landskabsmaler Steiger og en akvarelkunster Meyer. 1840-42 frekventerede han *Akademie der Bildenden Künste* i München, hvorefter han vendte tilbage til Zürich, hvor han udsendte en digtsamling og blandede sig politik, men i øvrigt ikke foretog sig så meget de næste 5-6 år.

I 1851 kom så den næste digtsamling, i 1853 *Die grüne Heinrich*, 1856 den første samling noveller *Die Leute von Seldwyla*, der bl.a. indeholdt en af hans mest kendte noveller, *Romeo og Julie i Landsbyen*,

der som titlen mere end antyder hensætter handlingen fra Shakespeares skuespil til en schweizisk bondelandsby. Fortællingen blev i øvrigt senere (1901) sat i musik af den engelske komponist Frederick Delius i operaen *A Village Romeo and Juliet*.

1861 blev Keller ansat som førstekontorist i Kanton Zürich, og hans litterære produktion stod i det store og hele stille indtil 1872, hvor samlingen *Syv legender* udkom, 1873-74 kom anden samling *Seldwyla*-noveller.

Efter 15 år på kontoret i Kanton Zürich gik Keller på pension i 1876, og fortsatte sin produktion med *Züricher Novellen* 1877, en revideret version af *Den grønne Henrik* i 1880, endnu en novellesamling *Das Sinngedicht* i 1881, en udgave med samlede digte og hans anden roman, *Martin Salander* i 1886.

Gottfried Keller blev aldrig gift - han havde i 1866 forlovet sig med de 25-årige pianistinde Luise Scheidegger, der få uger efter forlovelsen havde taget sit eget liv af årsager, der aldrig blev klarlagt. Efter at han var blevet pensioneret, levede han alene i sit hus i Zürich med sin lillesøster Regula som husholderske.

Han døde den 15. juli 1890 i Zürich. Selv om hans samlede produktion er beskednen, var han anerkendt af sine samtidige som en af de største forfattere i det tyske sprogområde, og hans noveller udgives stadig i dag i nye udgaver, både i Schweiz og resten af verden.

(Delvist baseret på tysk og engelsk Wikipedia)

William Hope Hodgson

Hodgson blev født i Blackmore End, Essex (England), som søn af præsten Samuel Hodgson. Præsten blev jævnligt forflyttet, og den voksende familie - William var barn nr. 2 af 12, hvoraf de tre ganske vist døde som små - flyttede med. Som trettenårig stak han af fra den kostskole, hvor han på dette tidspunkt var anbragt, for at stå til søs. Han blev dog fanget forinden, men kom med faderens velsignelse i lære som kahytsdreng. Efter fire år kom han yderligere to år på skole i Liverpool, hvor han i 1897 fik patent som styr-

mand.

Efter flere år på søen - og som leder af en skole, han selv havde stiftet: *W. H. Hodgson's School of Physical Culture*, som i dag vel nærmest ville være en anstalt for personlig træning - udgav han i 1904 novellen *The Goddess of Death*, hvori en indisk statue, der er opstillet i en engelsk by, kommer til live for at hævne sig på dem, der har flyttet hende. De næste 12 år producerer han 5-6 romaner og et hav af noveller, deriblandt de i fortællinger om Carnacki, der er den eneste del af hans produktion, der foreligger i dansk oversættelse.

Efter at have giftet sig med journalisten Betty Farnworth i 1913 flyttede parret til Sydfrankrig, bl.a. fordi det var billigere at leve der end i London - trods en rimelig succes og den store produktion var Hodgson på intet tids-

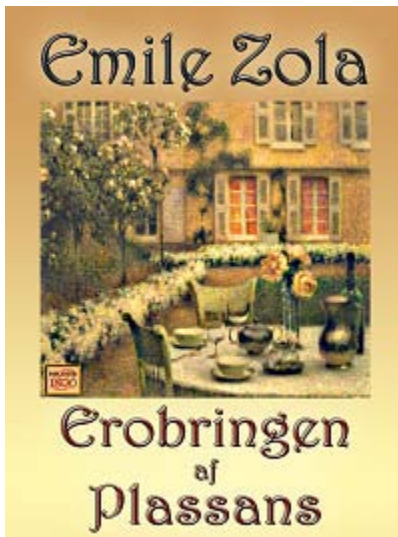
punkt rig. Da 1. verdenskrig brød ud, flyttede de dog tilbage til England, hvor Hodgson gik ind i hæren.

Han døde i april 1918 efter at være blevet ramt af et kanonskud ved Ypres. Datoen synes ikke sikkert fastslået, men skulle være den 19. april, hvor den forpost, han befandt sig ved blev beskudt af tysk artilleri. Ligene blev begravet af franske tropper et eller andet sted på sydsiden af Mont Kemmel - eller Kimmelberg - i Belgien.

(Baseret på engelsk Wikipedia samt <http://williamhopehodgson.wordpress.com>)

Seneste udgivelser

Émile Zola: Erobringen af Plassans

En ny præst, fader Faujas, og hans moder kommer til Plassans og indlogerer sig hos François Mouret og dennes hustru Marthe Rougon. I starten er præsten tilbageholdende og sky, men langsomt blander han sig, til den magtesløse Mourets store ærgrelse, ind i sin værtsfamilies dagligdag, og hensætter den før så ligeglade Marthe i en art religiøst vanvid.

Plassans sendte ved det sidste valg en delegeret til Paris, som ikke er populær hos regeringen. Den på overfladen upolitiske fader Faujas bruger nu sin stigende indflydelse i byens politiske og kirkelige kredse til at søge sin egen - og som det

mere end antydes - regeringens kandidat valgt.

Imens forstærkes den stadig hurtigere hvirvel af ødelæggelse og sindssyge

hos Mourets, der startede med præstens ankomst, yderligere, da Faujas' søster og hendes fordrukne mand også flytter ind i huset, indtil Mouret endelig tager den ultimative hævn over indtrængerne ...

Erobringen af Plassans udkom hos G. Charpentier (Paris 1874) med titlen *La Conquête de Plassans*. Den er bind 4 i *Rougon-Macquart*-serien, hvis man ser på den rækkefølge, bøgerne er skrevet i, men bind 6 i den af Zola anbefalede læserækkefølge.

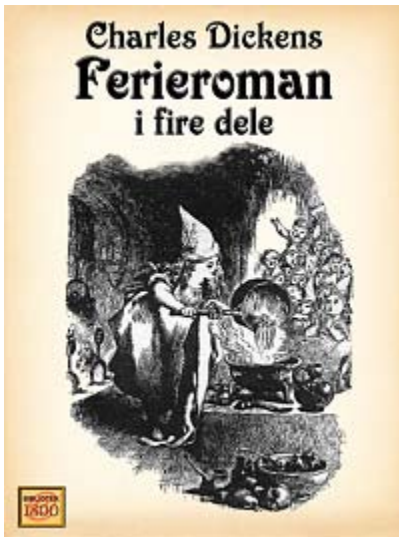
Den foreliggende udgave - som er den første udgave på dansk - er oversat af Kim N. Jensen (1955-).

Til forsiden er anvendt et maleri af Henri Le Sidaner (1862-1939): *La table au jardin blanc à Gerberoy* (1900)

ISBN 978-87-7979-273-9

Pris: 75.- (vejl.)

Charles Dickens: Ferieroman

Fire små fortællinger eller eventyr, hvori Dickens lader fire børn i alderen 7 til 9 år fantasere om, hvordan verden kunne se ud, hvis voksne var børn og børn var voksne.

Dickens skrev selv om historien, at "jeg håber, den er morsom og meget barnlig, selv om moralen i den er for voksne."

Hvad titlen "*Ferieroman*" (*A Holiday Romance*) dækker er lidt usikkert - de fire børn er muligvis på ferie, eller i hvert fald har de fri til at lege og fantasere.

Historiens originaltitel er som nævnt *A Holiday Romance*, og den udkom første

gang samtidig i "*Alle the Year Round*", Chapman & Hall, London 1868 og

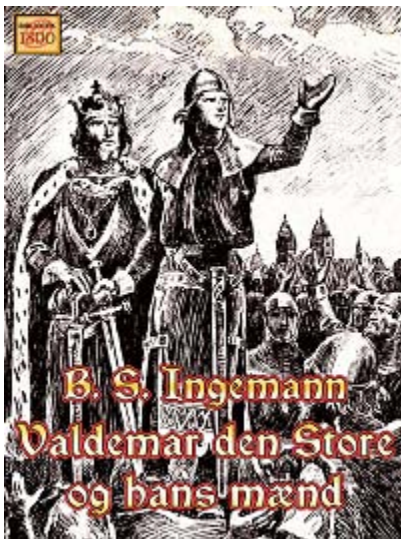
"Our Young Folks." An Illustrated Magazine for Boys and Girls. Ticknor and Fields, Boston 1868.

Til denne udgave er anvendt *Ferieroman i fire dele* af Charles Dickens. Oversat fra Engelsk ved L. Moltke. Fjerde gennemsete Udgave, Jacob Erlevs Forlag, København 1892. (Samlede Værker bd. 13). Forsiden er en illustration af sir John Gilbert (1817-1897): *Princess Alicia*.

ISBN 978-87-7979-274-6

Pris (vejl.): 15.-

B. S. Ingemann: Valdemar den Store og hans mænd

En nat ved helligtrekonger rider tre mænd gennem den dunkle Haraldsted skov, hvor Knud Lavard blev myrdet af Magnus i 1131. Det er Axel Hvide, klerken mester Lange og Arnold Islænder. (Axel Hvide blev senere til bisp Absalon og mester Lange til Saxo Grammaticus. Arnold Islænder er ikke så kendt, men forsynede Saxo med meget af det sagnstof, han bygger sin Danmarkskrønike på).

De tre ryttere kommer fra hinanden i mørket, og Axel Hvide befinder sig snart på det sted, hvor Knud Lavard blev myrdet. Her sværger han at støtte Knuds efterkommere, og et "Amen", som tilsyneladende kommer ud af det tomme intet, overbeviser ham om, at hans ed er blevet hørt og bifaldet af højere magter.

Her sværger han at støtte Knuds efterkommere, og et "Amen", som tilsyneladende kommer ud af det tomme intet, overbeviser ham om, at hans ed er blevet hørt og bifaldet af højere magter.

Sådan starter Ingemann store episke digt i 21 sange, som danner indledningen til de fire historiske romaner fra Danmarks middelalder frem til dronning Margrethe I. Vi følger Valdemar den Store fra han er hertug af Søn-

derjylland og kong Svend Grathes vasal, til han efter blodgildet i Roskilde og slaget på Grathe hede står som Danmarks enekonge i 1157. Undervejs får vi bl.a. også en udgave af historien om Liden Kirsten og Buris, talrige kampe mod vendiske sørøvere og Knud Lavards helgenvielse i Ringsted.

Valdemar den Store og hans mænd er som nævnt et episk digt - nærmest en roman på vers - og nyder velsagtens af samme årsag knap så stor popularitet som de efterfølgende prosaromaner med motiver fra Valdemars-tiden. Ingemann skifter dog jævnligt versfødder - der er ikke noget fast *dadumdadum* hele vejen igennem - og læser man teksten som prosa uden at falde ind i nogen rytme, er det hele faktisk aldeles læseligt. Et yndlingssted for nærværende skribent er, hvor Valdemar beder prins Buris ryge og rejse - når han nu har lært at sejle uden at blive søsyg, så kan han jo passende benytte denne nyfundne evne til at drage meget langt væk og lade Valdemars søster, liden Kirsten, være i fred!

Digtet findes i øvrigt i en prosabearbejdelse "for ungdommen" af en vis H. Enggaard ("Vor Vens Forlag", Odense 1917). Hvorvidt Enggaard har gjort Ingemann en tjeneste eller måske det modsatte skal vi lade usagt, da vi desværre ikke er i besiddelse af denne udgave.

Digtets originaltitel er *Waldemar den Store og hans Mænd. Et episk Digt* af B. S. Ingemann. 2 Dele, som udkom hos Andreas Seidelin, København 1824.

Vor udgave er fremstillet efter førsteudgaven. Enkelte mindre forandringer ud over de rent redaktionelle, samt oversættelserne af de latinske tekster er hentet i udgaven fra "Kunstforlaget Danmark", København 1913, hvor også forsiden - efter illustration af Karl Hansen Reistrup (1863-1929) - er taget.

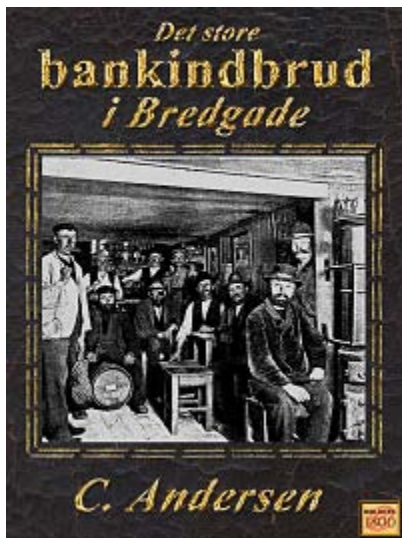
ISBN 978-87-7979-275-3

Pris (vejl.): 50.-

C. Andersen: Det store bankindbrud i Bredgade

Endnu et lille bidrag til vores "serie" af obskure, men stærkt underholdende, kriminalromaner og lignende. "*Det store bankindbrud i Bredgade*" ud-

kom oprindeligt under titlen "*En dansk Lecoq. Det store bankindbrud i Bredgade*" i 1897. Ved genudgivelsen i 1908 var den danske Lecoq blevet til en dansk Sherlock Holmes - således stavet - men handlingen var den samme. Der er ikke tale om stor litteratur, men som en charmerende og tidstypisk lille kriminalroman er den bestemt værd at stifte bekendtskab med!

Af handlingen skal kun afsløres følgende:

Da der forsvinder 66.000 kr. fra pengeskabet hos vekselererfirmaet Dahl & Co.s pengeskab, er der ikke tvivl hos mange om, at gerningsmanden må være firmaets mangeårige kasserer, Karl Blom. Overbetjent Axel Johnsen fra Københavns Politie er dog knap så sikker, og begynder at grave i sagen.

Originaludgaven var C. Andersen: *En dansk Lecoq. Kriminalfortælling efter en Københavnsk Politimands Optegnelser*, som udkom på "Flyvende Blades Forlag", 1897.

Denne udgave er fremstillet efter *En dansk Sherlock Holmes. Det store Bankindbrud i Bredgade. Kriminalfortælling efter en dansk Politimands Oplevelser*, af C. Andersen, William Sørensens Forlag, København 1908. Hvem forfatteren C. Andersen i øvrigt er, har ikke kunnet oplyses, og der foreligger ikke andre værker under dette forfatternavn.

Til forsiden er anvendt et gammelt foto af gæsterne på værtshuset "*Blodkoppen*" i København omkring 1900. "*Blodkoppen*" var et af de mere berygtede værtshus i datidens København, og har en mindre rolle som staffage i et afsnit af romanen.

ISBN 978-87-7979-276-0

Pris (vejl.): 50.-

H. P. Holst: Den lille hornblæser

Holsts "*Lille Hornblæser*" er et af de digte, alle har hørt om, men ingen har læst. Det blev til midt under den første slesvigske krig 1848-1850, og skildrer en lille nyboerdrengs oplevelser som hornblæser i den danske hær under forsvaret af Slesvig - fra krigens begyndelse til efteråret 1849. Digtet er gennemsyret af nationalisme og kongetro patriotisme - som måske er vanskelig at kapere i dag - men rummer også en vis sympati for den menige soldat i fjendens hær i et afsnit, hvor drengen trøster en døende soldat og senere overbringer hans søstre den sidste hilsen. Med til billedet hører dog, at krigen 1848-

1850 til dels var en borgerkrig - i hvert fald indtil nogle af vore sydlige naboer blandede sig - så fjenden var i nogle tilfælde også dansk.

Til forsiden har vi brugt et motiv fra Gyldendals 1902-udgave af digtet med illustrationer af Rasmus Christiansen (1863-1940). Udgaven er i øvrigt baseret på førsteudgaven (H. J. Bing og Søn, København 1849). Indledningsafsnittet "*Til Kong Frederik den Syvende*" er dog hentet fra 3. udgave 1850.

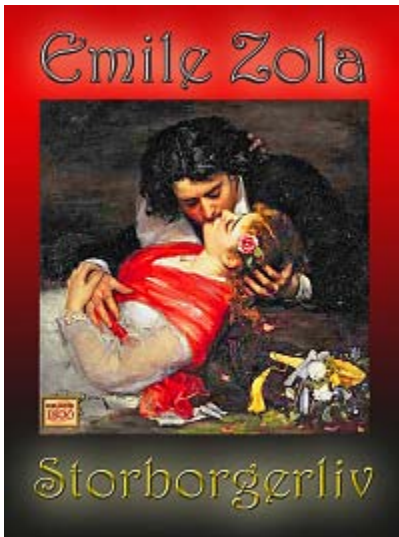
ISBN: 978-87-7979-277-7

Pris: 25.- (vejl.)

Émile Zola: Storborgervliv

Da Octave Mouret, den ældste søn af François Mouret og Marthe Rougon, kommer til Paris, har han som sit erklærede mål "at hæve sig ved hjælp af kvinderne". Han flytter ind i en beboelsesejendom, hvor en ven har skaffet ham et værelse, og starter derfra en odysse blandt husets kvinder.

Storborgerliv er en ædende ond satire over det fattigfine borgerskabs hovmod og indbyrdes kærlighedsløse liv bag en moralsk facade, der dækker over en stadig jagt på penge og prestige og patetiske små kærlighedseventyr til at oplive dagligdagen. Romanen svinger fra komedie til tragedie, og medens den måske mangler den fornemmelse af at befinde sig i en ustopkelig hvirvel mod tilintetgørelsen, som flere af de andre romaner i serien har, er den et vældigt bygningsværk af sammenhængende historier, der til sidst danner et hele, men hvoraf flere kapitler udmærket kunne stå frit som selv-

stændige fortællinger.

Som flere andre Zola-romaner slutter den med et karakteristisk udsagn fra en af personerne, og uden at røbe yderligere af handlingen, vil vi tillade os at gengive det her. Tjenestepigen Julie sludrer med et par andre af husets tjenestefolk ud af køkkenvinduet og siger så:

"Min Gud! Mademoiselle, denne eller en anden barak, det er hip som hap. Det hele er Svin & Kompagni."

Storborgerliv har som originaltitel *Pot-Bouille*, en titel, som oversættere i mange lande har haft deres problemer med. Egentlig er det nærmest en slags gryderet-rodsammen, men det ville næppe være passende at oversætte den som *"Pramdrager-gryde"* eller lignende, så vi har valgt at bibeholde titlen fra den gamle danske udgave. *Pot-Bouille* udkom første gang på fransk som føljeton i *"Le Gaulois"* januar-april 1882, og senere i bogform hos G. Charpentier, Paris 1883.

Denne udgave er fremstillet efter *Storborgerliv*. Roman af Émile Zola. Oversat ved Th. Nielsen. Social-Demokratens Føljeton, København 1882. - I øvrigt den eneste danske udgave, som ifølge udgivelsesåret må være nær-

mest simultanoversat efter den franske føljeton. Om oversætteren Theodor Nielsen vides ikke andet, end at han levede 1845-1915, og at dette vist nok er det eneste franske værk, der har oversat. Udgaven er på sædvanlig vis redigeret af Kim N. Jensen, og til forsiden er anvendt et maleri af Charles Auguste Émile Durand - kaldet Carolus Duran (1837-1917): "*Le Baiser*" fra 1868.

ISBN 978-87-7979-278-4

Pris (vejl.): 75.-

Peter Frstrup: Svend, Knud og Valdemar

Vi har i flere år tilbudt *Svend, Knud og Valdemar* som en pdf-facsimile-udgave af Fristrups originale tryk fra 1900 - som den eneste overlevende ebog i andet format end epub. Pdf-udgaven "lagerføres" stadig - og det har vi ikke tænkt os at lave om på - men skuespillet foreligger nu også i epub-formatet, hvilket har været en udfordring i sig selv. Dels på grund af selv opsætningen af teksten som skuespil og ikke "bare" som fortløbende tekst, men også på grund af de mange fotos fra forestillingen på Nørrebro teater i sin tid, som vi har ønsket at bevare.

Epub-udgaven indeholder såvel en ren tekstudgave - der er nemmere at læse på en ebogs-læser - som en udgave med de oprindelige fotos og noder fra forfatterens egen udgave fra år 1900. Opsætningen af billederne er et resultat af en del forsøg, men skulle i den foreliggende udgave skalere til en skærm i de fleste størrelser (vi synes selv, at bogen er umådelig flot i iBooks på en iPad!)

Hvad handlingen angår, er der jo selvsagt ingen ændringer: De tre konger Svend Eriksen, Knud Magnussen og Valdemar Knudsen mødes i Roskilde for

at blive enige om en fordeling af kongeriget. Det går ikke, Knud bliver myr-
det, og de to resterende konger mødes i Slaget på Grethe Hede, hvor også
Svend bider i græsset (hmm - lymgen?)

Det samme emne behandles i B. S. Ingemanns *Valdemar den Store og hans
mænd*, som vi for nylig udgav - se andetsteds i dette nyhedsbrev - men får
her hos Fristrup en ganske anderledes, en del kortere og i øvrigt aldeles
respektløs og vanvittig fortolkning, samtidig med at forfatteren gør tykt nar
ad datidens små omrejsende teatertrupper.

Stykkets originaltitel var *Adelaide Piper: Svend, Knud og Valdemar*, og det
udkom første gang på Fristrups Kunstforlag, København 1900. Vor udgave
er fremstillet efter førsteudgaven, redigeret og tilpasset epubformatet af
Kim N. Jensen, og med fotos og noder ligeledes fra førsteudgaven.

Ugebladet *Hver 8. Dag* skrev om stykket i marts 1900:

Et enestående jubilæum fejredes på Nørrebro Teater, da P. Fristrups ui-
modståelige parodi "*Svend, Knud og Valdemar*" for trehundrede gang gik
over dets scene. Af danske stykker kan kun "*Elverhøj*" opvise et lignende
sceneheld.

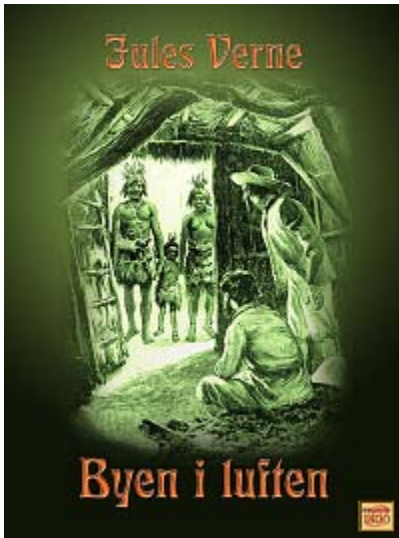
Fristrup er i det daglige liv en habil fotograf, medens han i sin store forfat-
tervirksomhed ikke særlig lægger an på en slavisk fremstilling af virkelighe-
den. Han debuterede som dramatisk forfatter i 1870 - da var han 14 år -
med farcen "*Hr. Prah og hans Familie*", for hvilket Ferdinand Schmidt (*en i
samtiden kendt skuespiller og teaterdirektør. udg. anm.*) udbetalte ham et
honorar af 5 rigsdaler, og mere var stykket vist heller ikke værd. Af hans se-
nere arbejder har "*Landmandsliv*", "*Rosenborg*" og "*Fra det gamle Kongens
København*" gjort stor lykke og skaffet gode penge i kassen, uden dog at
indbringe forfatteren større skatte, end at han endnu med frelst samvittig-
hed tør kalde humøret for sin bedste kapital.

"*Svend, Knud og Valdemar*" gik første gang på Nørrebro i 1887 og har siden
været sikker på sine 20 årlige opførelser. Dets muntre påfund vil leve læn-
ge i de rigtige københavner-hjerter.

ISBN 978-87-7979-279-1

Pris (vejl.): 25.-

Jules Verne: Byen i luften

Jægerne John Cort og Max Huber er på vej mod Libreville i fransk Congo efter at have været på en tur ind i det mest centrale og mørke Afrika, da karavanen overfalder af en flok vilde elefanter. Efter at elefanterne har trampet alt ned, er de alene i en ukendt jungle nord for floden Oubanghi sammen med den indfødte fører Khamis og negerdrengen Llanga, et par geværer og et begrænset antal patroner. De påbegynder en lang tur til fods for at finde frem til Oubanghi og ad denne vej nå tilbage til civilisationen. Undervejs møder de en mystisk race af primitive mennesker, der har bygget en hel

landsby tredive meter oppe i trætoppene.

Romanens baggrundstema er den darwinistiske udviklingslære, men den skæmmes desværre af nogle temmelig bastante udsagn om den hvide races overlegenhed og andre menneskeraces mindreværdighed, samt en løbende diskussion af, om hvornår et menneske er en abe og omvendt, der sandsynligvis var reel og virkelig nok på romanens tilblivelsestidspunkt i 1901, men kan virke gammeldags og til tider ubehagelig på en nutidig læser.

Som eventyrroman i sædvanlig Vernestil er der imidlertid ikke noget at sige den på.

Byen i luften foreligger på dansk kun i een udgave (når man ser bort fra en tegneserieudgave i serien "*Illustrerede Klassikere*"). Den udkom i oversættelse af Victor Foss (1868-1932) i serien "*I ledige Timer*" fra Allers forlag (København 1902)

Bogens originaltitel er *Le Village Aérien*, som udkom på forlaget Hetzel, Paris 1901

Til forsiden er anvendt en illustration af en af Vernes "faste" illustratører, Georges Roux (1850?-1902)

ISBN 978-87-7979-280-7

Pris (vejl.): 50.-

Honoré de Balzac: Facino Cane - Breve til Louise

Honoré de Balzac
Facino Cane
Breve til Louise

For nu at sige det med det samme: Vi har ikke tænkt os at udgive alt, hvad Balzac skrev - en meget stor del af hans værker findes ikke oversat til dansk, hvilket ville gøre det til en noget mere uoverskuelig opgave end den, vi allerede har satset på med hensyn til Zolas *Rougon-Macquart*-cyklus - men vi har nogle godbidder på hylderne, som vi ikke skal forholde læserne - foruden selvfølgelig standardværker som *Kurtisanerne* og *Eugenie Grandet*.

Vor første Balzac-udgivelse er en samling breve, som Balzac skrev til en kvinde, som han aldrig mødte, og som han kun kendte

under fornavnet Louise. Som oversætteren dengang skrev, udgør brevene i sig selv en lille romantisk historie. Novellen *Facino Cane*, som handler om en gammel, blind musiker, der efter sin fortælling engang var venetiansk adelsmand, tilegnede Balzac denne Louise, som han korresponderede med på den tid, novellen blev skrevet - omkring 1836-37. Novellen er oversat til denne udgave, og har så vidt vides ikke tidligere været udgivet på dansk.

Denne udgave er fremstillet efter H. de Balzac: *Breve til Louise*. Paa dansk ved Vilh. Antzen (1841-1893). Axel Andersens Forlag, Kbh. 1886. - *Facino Cane* er oversat af Kim N. Jensen til denne udgave.

Til forsiden er anvendt en originalillustration til "*Facino Cane*" af Charles Léandre (1862-1936)

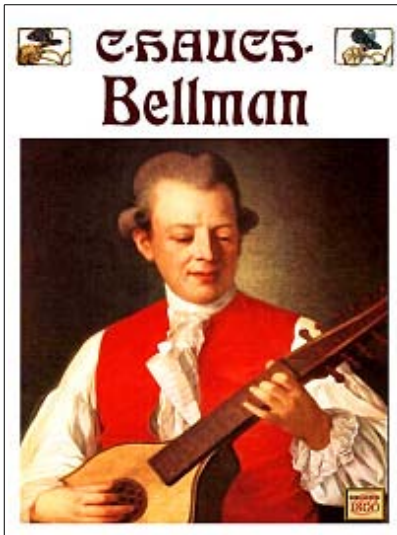
ISBN 978-87-7979-281-4

Pris (vejl.): 25.-

Carsten Hauch: Bellman

Den unge Gustav Heller holder meget af musik, især den svenske digter Carl Michael Bellmans sange. Da hans fader dør, kommer han i huset hos sin tante og onkel, der anser Bellmans værker for sjofle og ugudelige. Også hans store kærlighed, Cæcilia Falks, moder finder hans forkærlighed upassende.

Hans vedholdende interesse for Bellman ser således på et tidspunkt ud til at blive hans ruin, men viser sig til sidst at være det modsatte.

Bellman udkom første gang i *Nye Digtninger*. (bortset fra *Bellman, en Novelle* er der tale om en digtsamling) hos C. A. Reitzel, København 1869.

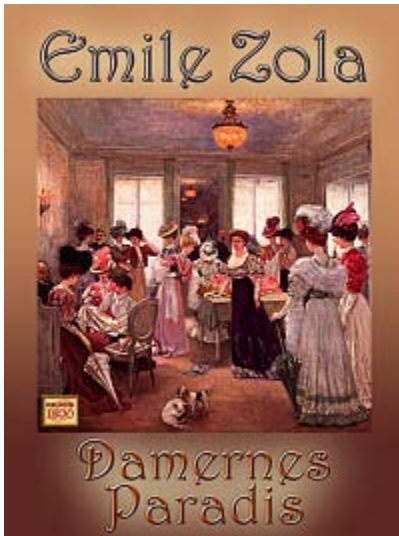
Ved fremstilling af denne udgave er anvendt *Carsten Hauch: Samlede Romaner og Fortællinger*. Syvende Bind. C. A. Reitzels Forlag, København 1874

Til forsiden er anvendt et maleri af Per Krafft d. ä. (1724-1793): *Portræt af Carl Michael Bellman* (1779).

ISBN 978-87-7979-282-1

Pris: 25.- (vejl.)

Émile Zola: Damernes Paradis

Octave Mouret, som vi allerede stiftede bekendtskab med i *Erobringen af Plas-sans* - som søn af François Mouret og Marthe Rougon - og *Storborgerliv* - hvor han er hovedperson - er blevet indehaver af magasinet "Damernes Paradis", som han har fået ved giftermål med den tidligere ejers enke, fru Hédouin, som dog ved romanens begyndelse er død ved en ulykke i forbindelse med arbejderne ved udvidelsen af forretningen.

Romanen fortæller under dække af kærlighedshistorien mellem Mouret og den lille ekspeditrice Denise Baudu, hvordan det moderne stormagasin udvikler sig i

Paris i den sidste halvdel af det 19. århundrede. "Damernes Paradis" står som et symbol på kapitalismen, der ved sit stadige vokseværk, den kyniske udnyttelse af de ansatte og af forbruget som en form for seksuel tilfredsstillelse æder de gammeldags småhandlende og suger pengene ud af kvinderne, fra den bondske fru Boutarel, der kommer til Paris en gang om året for at bruge sine sammensparede skillinger til grevinde de Boves, der har penge nok, men alligevel forledes til butikstyveri for spændingens skyld.

Damernes Paradis er filmatiseret som serie af BBC i 2012 - der er desværre ikke nogen tegn på, at den vil blive vist i dansk TV. Den er flere gange filmatiseret i "den sort/hvide æra" - båd som stumfilm i 1922 og 1930 og talefilm i 1943.

Bogens originaltitel er *Au bonheur des Dames*. Den udkom første gang som føljeton i bladet *Gil Blas* december 1882 - marts 1883, og derpå i bogform på forlaget G. Charpentier, Paris 1883.

Ved fremstillingen af vores udgave er anvendt den eneste eksisterende danske udgave: *Alt for Damerne*. Roman af Émile Zola. Oversættelse for

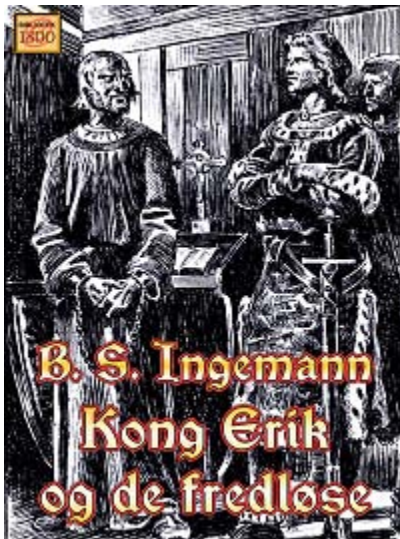
"*Det tyvende Aarhundrede*". København 1903. Oversætteren foreligger ikke oplyst i bogforlægget.

Til forsiden er anvendt et udsnit af et maleri af Henri Gervex (1852-1922): *Cinq Heures Chez Paquin* (1906)

ISBN 978-87-7979-283-8

Pris: 75.- (vejl.)

B. S. Ingemann: Kong Erik og de fredløse

Erik Menved er efter sin mindreårighed blevet konge. Hans faders mordere er dog for fleres vedkommende på fri fod og i live. og stræber den unge konge efter livet. Samtidig må han kæmpe mod pavens trusler om interdikt og bandlysning på grund af hans arrestation af ærkebisp Jens Grand, der åbenlyst støttede de fredløse kongemordere, og ved romanens begyndelse sidder indespærret på Søborg slot, og sin troløse broder Christopher (den senere kong Christoffer II, som vi kommer til at møde igen i starten af "*Prins Otto af Danmark*").

Originaltitel: Bernhard Severin Ingemann: *Kong Erik og de Fredløse. En historisk Roman*. Romanen udkom første gang hos Andreas Seidelin, København 1833; vi har anvendt Bernhard Severin Ingemann: *Kong Erik og de Fredløse*. Historisk Roman fra Kunstforlaget Danmark, København 1913, hvorfra også forsidebilledet er hentet - hele Kunstforlagets udgave er, inkl. de to episke digte *Valdemar den Store* og *Dronning Margrete* er gennemillustreret med Karl Hansen Reistrups (1863-1929) tegninger. Hans illustrationer er som helhed ganske udmærkede, omend han sjældent tager udgangspunkt i de mere dramatiske episoder i romanerne, men er nok "druknet" i Poul Steffensens og andre senere illu-

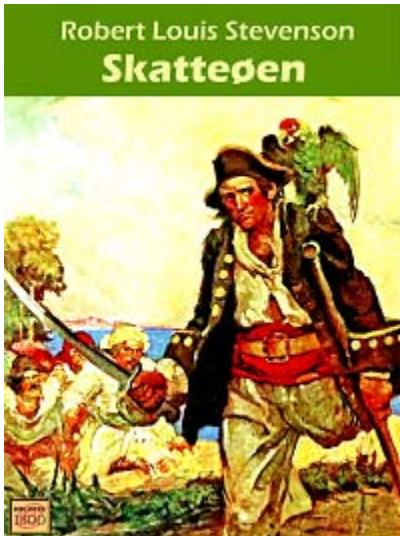

stratorers udgaver. Reistrup havde i øvrigt allerede i 1890 lavet flere store tegninger (dobbeltsideopslag!) med motiver fra Ingemanns romaner til bl.a. ugebladet "Nordstjernen".

ISBN 978-87-7979-284-5

Pris: 50.- (vejl.)

Robert Louis Stevenson: Skatteøen

Da en gammel søulk holder sit indtog på kroen "Admiral Benbow", er det starten på det store eventyr for drengen Jim Hawkins.

Titlen og måske også handlingen i denne klassiske eventyrroman er vel kendt af enhver mellem 10 og 100, om ikke andet fra talrige film og - her i Danmark - fra Sebastians musical-version.

Den foreliggende udgave er bearbejdet efter den første danske oversættelse fra 1888.

Bogens originaltitel er *Treasure Island or, the mutiny of the Hispaniola* - en tidligere arbejdstitel var *The Sea-Cook*, men Stevenson vurderede, muligvis efter samråd med sin forlægger, at der nok ikke var så mange, der ville finde det spændende at læse om en skibskok! - Den udkom første gang som føljeton i bladet *Young Folks* 1881-82, og senere i bogform hos Cassell and Company, London 1883.

Denne udgave er bearbejdet efter *Robert Louis Stevenson: Kaptein Flints Arv*. Avtoriseret Oversættelse af P. Jerndorff-Jessen. Sigvard Thomsens Forlag, København 1888.

Oversætteren er som nævnt den navnkundige skoleinspektør ved Duevejens skole på Frederiksberg, Peter Jerndorff-Jessen (1853-1942), der i den-

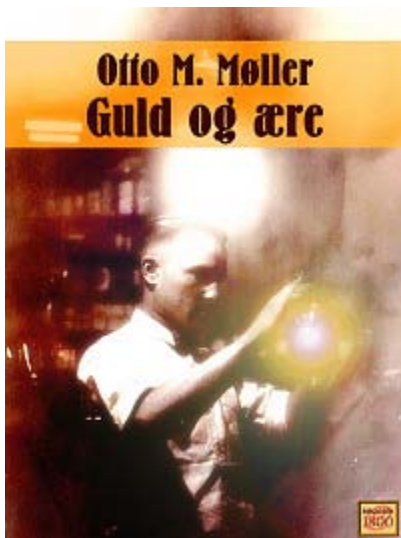
ne oversættelse heldigvis har afstået fra sin senere trang til at forkorte og forklare. (Enkelte afsnit og udtryk er dog nyoversat af Kim N. Jensen.)

Til forsiden er anvendt en illustration til *Skatteøen* af Louis Rhead (1857-1926).

ISBN 978-87-7979-285-2

Pris: 50.- (vejl.)

Otto M. Møller: Guld og ære

Da kemikeren Erik Poulsen opdager, hvordan man kan forandre et grundstof til et andet - og dermed fremstille guld af billigere stoffer - regner han med at blive berømt for sin opdagelse. Men i stedet ender han som en hjemløs flygtning efter at have afslået generøse tilbud fra flere nationer for opdagelsen, fordi han egentlig er mere interesseret i æren og berømmelsen som opdager af processen - ikke i at den skal hemmeligholdes og udnyttes af en enkelt stat.

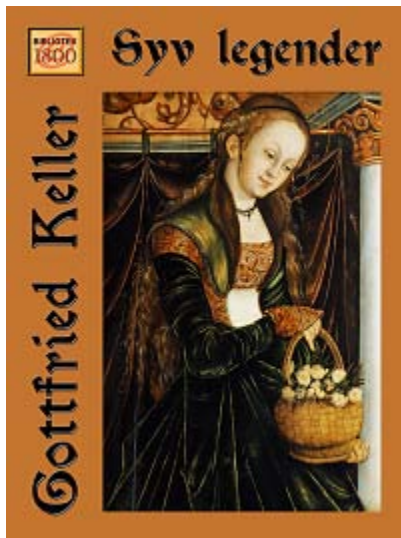
Det videnskabelige indhold af romanen, hvis første udgave udkom i 1895, og som i senere udgaver bar undertitlen "*En populærlærvidenskabelig roman*" - er naturligvis forældet, men de politiske følger for både hovedpersonen og resten af verden er for en stor dels vedkommende stadig - og evigt - gyldige.

Bogen udkom første gang som *Guld og Ære*. Roman. på Jens Møllers Forlag, Helsingør 1895, der også er anvendt ved fremstillingen af denne udgave. (Den blev i øvrigt genudgivet adskillige gange, og udkom også på adskillige andre sprog.)

ISBN 978-87-7979-286-9

Pris: 25.- (vejl.)

Gottfried Keller: Syv legender

Keller genfortæller på sin egen finurlige måde syv tidlige kristne legender - som han selv skriver i forordet, kan det vel hælde, at historierne undertiden er kommet til at vende ansigtet i en anden retning end den overlevering, der var grundlaget ...

Indhold:

- Eugenia
- Den hellige jomfru og Djævlen
- Den hellige jomfru som ridder
- Den hellige jomfru og nonnen
- Vitalis
- Dorotheas blomsterkurv
- Den lille legende om dansen

Bogens udkom første gang som *Sieben Legenden* på forlaget Göschen i Stuttgart 1872. Vores udgave er fremstillet efter Gottfried Keller: *Syv Legender*. Autoriseret Oversættelse. F. H. Eibes Forlag, København 1882. Oversætteren foreligger ikke oplyst i bogforlægget.

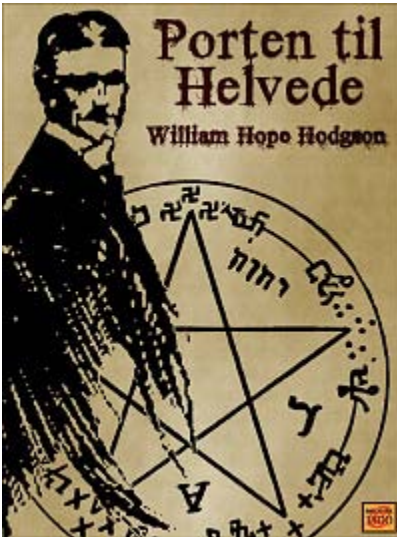
Til forsiden er anvendt et maleri af Lucas Cranach den Ældre (1472-1553): *Die heilige Dorothea* (malet ca. 1530) (det lidt skæve mona-lisa-smil på Cranach fremstilling passer i øvrigt så udmærket til Kellers indgangsvinkel.)

Den næste Keller-udgave her på forlaget bliver "*Romeo og Julia fra landsbyen*" fra samlingen "*Folkene i Seldwyla*". Kellers noveller i denne samling er hver for sig små romaner og indbyrdes ret forskellige, så der er efterhånden opstået en tradition for at udgive dem enkeltvis, og denne tradition vil vi også følge her på forlaget. Så der kommer en del Keller-titler i det næste års tid!

ISBN 978-87-7979-287-6

Pris: 25.- (vejl.)

William H. Hodgson: Porten til Helvede

Thomas Carnacki er detektiv med det overnaturlige som speciale. Når han har afsluttet en sag, inviterer han fire venner til middag - bl. a. forfatteren - og fortæller sine oplevelser. I denne samling får du samtlige de ni originale historier om den okkulte detektiv.

- **Den flyvende død**

I et familiekapel findes en forhekset kniv, der tilsyneladende myrder af egen tilskyndelse

- **Porten til Helvede**

Det grå værelse var engang skuepladsen for et mord, og er nu arnested for en poltergeist. Carnacki undersøger

sagen, men fænomenet viser sig at være langt stærkere end han først antog.

- **Blodregnen**

Et øde, irsk herresæde er hjemløst - der drypper blod fra loftet, og flere mennesker er fundet døde.

- **Dian Tiansay's sang**

Da der lyder en uhyggelig, vedvarende fløjten fra et nylig renoveret værelse, tilkaldes Carnacki for at undersøge sagen.

- **Huset ved kirkegården**

Carnacki undersøger et spøgeri i sin moders hus

- **Spøgeshesten**

Ifølge en familietradition vil den førstefødte datter blive hjemløst af en spøgeshest, når en bejler indfinder sig.

- **Det hjemløste skib**

Carnacki tager på en sørejse for sit helbreds skyld - naturligvis på et far-

tøj, der har ry for at være hjemløst. Kaptajnen kan dog ikke forklare fænomenerne nærmere - Carnacki vil få at se ...

- **Ornen**

Det koster ham næsten livet, da Carnacki står overfor sin mest magtfulde fjende - en gigantisk orne fra underverdenen.

- **Fundet**

I den eneste ikke-okkulte Carnacki-fortælling undersøger han, hvordan der kan findes to eksemplarer af en bog, der angiveligt kun er trykt i ét.

Fælles for historierne er nok, at de i den rette stemning og på det rette tidspunkt er pænt uhyggelige, men er man ikke i stemning - eller bare lidt for jordbunden - så kan det også være noget forvrøvlet sludder alt sammen. Men den karakteristiske gælder nok de fleste gyserfortællinger.

Historierne originaltitler og førsteudgaver er som følger:

- **Den flyvende død:** "*The Thing Invisible*" (Førsteudgave i *The New Magazine*, januar 1912)
- **Porten til Helvede:** "*The Gateway of the Monster*" (førsteudgave i *The Idler*, januar 1910)
- **Blodregnen:** "*The House Among the Laurels*" (Førsteudgave i *The Idler*, februar 1910)
- **Dian Tiansay's sang:** "*The Whistling Room*" (førsteudgave i *The Idler*, marts 1910)
- **Huset ved kirkegården:** "*The Searcher of the End House*" (Førsteudgave i *The Idler*, maj 1910)
- **Spøgelsehesten:** "*The Horse Invisible*" (Førsteudgave i *The Idler*, april 1910)
- **Det hjemløste skib:** "*The Haunted Jarvee*" (Førsteudgave i *The Empire Magazine*, marts 1929)
- **Ornen:** "*The Hog*" (Førsteudgave i *Weird Tales*, januar 1947)
- **Fundet:** "*The Find*" (Førsteudgave i *Carnacki, the Ghost-Finder*, Mycroft & Moran 1947)

De første seks fortællinger udkom desuden samlet i bogform hos Eveleigh Nash, London 1913 under titlen "*Carnacki, the Ghostfinder*", der sikkert har dannet grundlag for Gyldendals udgave fra 1929. De sidste tre er først udgivet efter Hodgsons død og efter den danske udgave, og er oversat til denne udgave. De ni fortællinger har ikke tidligere været udgivet samlet på dansk, omend de seks første som nævnt har været udgivet hos Gyldendal i 1929, og i hvert tilfælde *Ornen* og *Fundet* har været udgivet enten som selvstændige hæfter eller i antologier.

Denne udgave efter: William H. Hodgson: *Porten til Helvede og andre fortællinger*, oversat fra engelsk efter "*Carnacki, the Ghost Finder*" af H. Marks Jørgensen (ca. 1880-1942). Gyldendalske Boghandel/Nordisk Forlag, København 1929. *Det hjem søgte skib*, *Ornen* og *Fundet* er oversat til denne udgave af Kim N. Jensen.

Til forsiden har vi bl.a. anvendt den originale vignette til Carnacki-historierne fra *The Idler*, 1910.

Som et kuriosum skal det også nævnes, at den danske oversætter er identisk med Helge Marks-Jørgensen, der også har oversat bøger som "*Hundeejerens ABC*" og "*Skipperens Datter. 17 Aar paa Søen med sin Far*", men i øvrigt var langt mere kendt for sin indsats for dansk travsport. Der afholdes den dag i dag mindeløb for Hugo og Helge Marks-Jørgensen! (Hugo er Helges far).

ISBN 978-87-7979-288-3

Pris (vejl.): 50.-

Undervejs

Zolas *Rougon-Macquart*-cyklus ligger stadig på hylden med kommende (vi er nu halvvejs gennem de tyve romaner) - siden sidst har vi udgivet *Erobringen af Plassans*, *Storborgerliv* og *Damernes Paradis*, og fortsætter med *Et blad af kærlighedens bog* og *Paris' mave* - og den sidste af seriens værker, der aldrig har været udgivet på dansk, *La Joie de Vivre (Livets glæde)* er godt undervejs med at blive oversat. Vi har også en lille samling noveller på

vej - eller snarere en slags iagttagelser, for Zola så og beskrev ofte sin omverden, og især de ting, han ikke brød sig om: præster, andre folks børn og litteraturkritikere ...

Ligeledes er den næste Ingemann-roman, *Prins Otto af Danmark*, ved at være færdig i korrektoren, og det samme gælder det episke digt, der afslutter serien af historiske romaner: *Dronning Margrete*, hvorefter vi har udgivet hele serien. Da vi tillige tidligere har udgivet alle Ingemanns noveller og mindre romaner, er der snart ikke mere at tage af - men det vil vise sig ...

Lige om hjørnet - den udkommer på onsdag - ligger også en fortælling af Mark Twain, hvor Sherlock Holmes optræder som uheldig detektiv i det vilde vesten. Twain er også ophavsmand til "*Tom som detektiv*", en slags selvstændig fortsættelse af *Tom Sawyer* og *Huckleberry Finn*, hvor hovedpersonen i førstnævnte udreder trådene i en mordsag. Rygtet vil vide, at Twain skulle have snuppet historien fra *Blicher's Præsten i Vejlbj*, en påstand, som *Samuel Clemens* meget benægter. (*Der er muligvis en joke skjult her - regn den selv ud :o*)

Og som nævnt i tidligere nyhedsbreve, så er der Flauberts *Madame Bovary*, mere Bergsøe, mere Rosenkrantz (*Amtsdommer Sterner* er den nærmest kommende), endnu nogle obskure og glemte kriminalromaner - og Adam Oehlenschlägers: *Øen i Sydhavet*, som vi nu er godt inden i andet bind af. Så kommer svenskeren August Blanchés *Sønnen af syd og nord*, en Eugène Sue-inspireret roman, der foregår i Paris i de dramatiske år 1848-1850, og Knud Skyttes *Den onde lensmand*, en historisk roman om Marie Grubbes far, lensmanden på Tjele.

Længere fremme ligger bl.a. George Sands *Horace*, P. Fr. Rist: *Soldater*, et par kortere fortællinger af Honoré de Balzac, Gottfried Kellers *Seldwylanoveller*, lidt Oscar Wilde osv.

Som sædvanlig, hold øje med hjemmesiden! - Der bliver af og til puttet nogle udgivelser ind, som ikke har været så lang tid undervejs, at de er nået at blive annonceret i nyhedsbrevet.

Novelle - Émile Zola: En landsbypræst

Zola brugte som oftest iagttagelser fra det virkelige liv til sine romaner og noveller - i forbindelse med tilblivelsen af flere af romanerne drev han ligefrem studier i marken og besøgte minearbejdere, jernbanepersonale, studerede udbuddet i Hallerne i Paris osv. Han udgav ligefrem en samling, som snarere end noveller fortjener betegnelsen iagttagelser under titlen *Mes Haines* - oversat noget i retning af "*Ting, jeg hader*"!

Vi har som dette nyhedsbrevs "novelle" valgt en af de fem skildringer i "*Katolske præster*", som udkom første gang i 1877 med titlen *Types d'ecclésiastiques français*. Den danske udgave er fundet i brødrene Brandes månedsskrift *Det nittende Aarhundrede. Maanedsskrift for Litteratur og Kritik*. Oversætteren er ikke oplyst, men har velsagtens været enten Edvard eller Georg selv.

Alle fem skildringer udkommer senere på året på nærværende forlag.

I fyrretyve år har fader Pintoux været præst i sognet Saint-Marchal. Han er nu halvfjerdsindstyve år gammel. Det er en lille vindtør olding med et solbrændt, teglstensrødt ansigt; i sin tyndslidte præstekjole, som han bærer ligesom en bluse, ligner han ganske en bonde.

Ved hans liv er der intetsomhelst mærkværdigt. Han er søn af en brænde-hugger i Meriadec, nabolandsbyen, og var en spinkel fyr, der blev mishandlet af sine brødre. Hans gode lykke ville, at en dame fattede interesse for ham og satte ham i det lille seminarium i Guérande: han var bange for at tage fat med sine hænder; at bære en økse, at fælde et træ gjorde ham så angst, at han langt hellere ville have gået omkring og tigget. Desuden havde han altid været så naivt troende som et barn. I seminariet underkastede han sig fuldkommen sine lærere og troede blindt på alt, hvad de befalede ham at tro. Hans sløve intelligens gjorde sig fri for ethvert arbejde med at tænke: han sagde til sig selv, at Gud tænkte for ham. Så blev han ordineret og nærrede senere ingensomhelst ærgerrighed, ønskede blot at gøre sin gerning i fred. Biskoppen i Nantes anbragte ham først i to eller tre små

kald, men da han så hvor uskyldig denne enfoldige sjæl var og forstod, at han kun kunne gøre tjeneste rent passivt, sendte han ham tilsidst til Saint-Marchal og glemte ham der.

Saint-Marchal er en flække i Nedre-Bretagne langt borte fra kysten. Jernbanen fra Nantes til Brest løber ti mile borte fra den højslette, på hvilken den ligger hæret af stormen fra havet, som man ser i horisonten som en grøn linje. Flækken tæller omtrent fire hundrede indvånere; den er overmåde fattig, thi jordbunden er stenet, og der er intet vand. Det er som om denne nødlidende befolkning var tusinde mile borte fra det nuværende Frankrig. Det er her, at fader Pintoux er blevet en gammel mand.

Efterhånden er præsten kommet til at dreje sig ensformigt omkring i sin snævre eksistens som en hest på ridebanen. Om morgenen, messen; om eftermiddagen religionsundervisningen; om aftenen et parti med en nabo. Da de par hundrede francs, der udgør indtægten af kaldet, ikke er tilstrækkelige til hans underhold, så har han trods sin afsky derfor været nødt til at tage spaden i hånden og dyrke den stump mark, som ligger bagved præstegården. Han høster bønner og kål. Der kan man se ham i skjorteærmer, med blottet hoved i solskinnet, kæmpe mod det hårde jordsmon med sine magre arme. Så tager han præstekjolen på og går ganske forpustet hen at høre på pigebørnernes skriftemål. De latinske fraser indfinder sig på hans læber uden at han behøver at huske sig om, han siger dem ganske tankeløst hen for sig uden at standse.

Præsten betjener sig bestandig af de samme talemåder, uforanderlige som de gebærder, han nu har brugt i et halvt århundrede. Religionen behandler han rent håndværkmæssigt. Han forretter gudstjenesten som en optrukken maskine. Hans store fromhed er blevet en fuldkommen rutinesag; den kan nøjes med, at de enkelte ceremonier gentages nøjagtigt hver dag på samme tid.

Imidlertid har han i løbet af fyrretyve år viet hele landsbyen og døbt en hel generation. Han dyrkes som patriark i Saint-Marchal. På festdage bringer man ham æg og smør. Man spørger ham til råds i vanskelige tilfælde; han afgør retstrætte, forsoner familiestridighederne og uddeler arvelodder-

ne. Og det er så naturligt, at præsten således er herskeren, thi han alene læser i bøgerne, han alene står i forbindelse med videnskaben og den gode Gud. Han er ganske anderledes magtens repræsentant end sognefogden, thi denne taler kun i regeringens navn, men han i himlens; og himlen med sit hagl og sit lyn er den eneste magt, for hvilken bonden frygtsom bøjer sit hoved.

Der er ikke én vantro på egnen. Om søndagen er kirken fuld; mændene og kvinderne sidder hver på sin side. Når præsten kommer ind med kalken, kan han med et øjekast forvise sig om at hele selskabet er der. Hvis der mangler et får i flokken fordrer han enten en passende undskyldning, for eksempel en sygdom, ved hvilken man ikke kan gå ud, eller han slynger en tordentale mod det forvildede får. Fra prædikestolen lyder forfærdelige trusler mod de ugudelige: Helvede åbner sig med sine flammer og sine kedler fulde af sydende olie, hvor de fordømte steges over en sagte ild. Mænd og kvinder gyser af skræk, og børnene går fra kirke med spøgelsesfrygt for hele ugen. Sandt nok, præsten selv ville ikke slå en flue ihjel; men han gentager sådanne prædikener som han selv har hørt; han lever selv i en stadig frygt for en nidkær Guds vrede, og han tror på de mirakuløse og rædselsfulde begivenheder i legenderne. Således lever Saint-Marchal i en frygtsom og ydmyg tilbedelse, som en vild stamme på knæ for en lynildsvanger sky, der står på nippet til at bryde løs.

En søndag lægger fader Pintoux mærke til, at Mariane Roussel ikke er på sin plads ved siden af vievandskummen. Straks efter frokost begiver han sig på vej til Roussels, for at få at vide om hun er syg. Han vandrer gennem landsbyen med små skridt; han er stiv af ælde, det brune ansigt er ubevægeligt, kun øjnene lever, små grå øjne, klare og uskyldige som et barns. Han bliver standset af et par bønder, der spørger ham, hvad vejr det bliver den næste dag; han ser mod himlen, ryster på hovedet, men lover dog til sidst godt vejr. Et par skridt længere frem spørger han en kone, hvordan det går med hendes vask; og lidt efter må han ind i en hønsegård for at se en redefuld kyllinger. Overalt er han hjemme, som hos sin familie. Kun hans gamle præstekjole adskiller ham fra de andre indvånere, med hvem han har det sløve ansigt, tanker og sprog tilfælles.

Endelig kommer han hen til Roussels. Der ser han Mariane i bedste velbefindende og i ivrig snak med nabokonen, den lange Nanette.

"Men Mariane dog! Hvad er det? De forsømmer messen."

Og uden at give hende tid til nogen forklaring, fortæller han hende, at det er rent forkert, at Djævelen lurer på hende, og at hun ganske sikkert kommer i Helvede, når hun ingen religion har. Endelig kan dog Mariane komme til at undskylde sig.

"Det er den lille, der er skyld i det, fader ... Hun er meget syg. I morges var jeg bange hun skulle blive borte for mig, så turde jeg ikke gå ud."

"Er Deres lille Katrine syg?"

"Ja, hun ligger inde i sengen ... Vil De komme lidt herhen, så skal De se."

I den store seng ved enden af det mørke værelse ligger der et barn på hende ti år og ryster af feber. Ansigtet brænder, øjnene er lukkede. Hele hendes lille krop skælver under tæppet. Præsten, som har nærmet sig, betragter hende et øjeblik i tavshed, så siger han med sagte stemme:

"Det er den gode Gud, der straffer Dem, Mariane .... Ja, De har ofte krænket Gud og givet et dårligt eksempel, nu falder hans hånd tungt på Dem."

Hvert af sine ord giver han vægt med et nik som for at vise at han finder det rimeligt, at Himlen hævner sig. Heller ikke Katrine har opført sig godt. Forrige torsdag under religionsundervisningen måtte han sætte hende ud af kirken, fordi hun lo og forstyrrede de andre børn. Det regnede meget stærkt den eftermiddag og da den lille pige, som var bange for at få skænd, ikke havde vovet at gå hjem, havde hun ladet sig gennembløde til skindet af regnen.

"Det er i tordags, at hun har fået det," mumler moderen. "Hun er kommet hjem i en frygtelig forkommet tilstand."

"Gud straffer hende ligesom Dem, Marianne," svarer præsten. "Tror De, at det kan være en fornøjelse for Gud, når han ser sådan en uartig tøs gøre nar ad ham i hans eget hus. Alting kommer igen."

Den lange Nanette gør korsets tegn; far Roussel, som er i færd med at spise en skål suppe ved bordenden, nikker bifaldende med hovedet. Ja, alting kommer igen. At det haglede i april, det kom blot af, at den hellige jomfru var misfornøjet med folkene i Saint-Marchal, fordi de ikke havde bragt hende lige så smukke buketter i år som ifjor på Marie Himmelfartsdag. At den gamle Lazares hest er død, det kommer af, at den gamle har glemt at korse sig foran kristusbilledet.

Da imidlertid Roussels ikke erindrer at have givet den gode Gud nogen anledning til vrede, så håber de, at den lille pige nok kommer sig med englenes hjælp. Men skulle det ikke blive bedre om to-tre dage, så vil de dog sende bud efter doktoren, som bor seks mile derfra i Pontenac. Den lange Nanette trækker på skuldrene: hun tror ikke på, at doktoren kan hjælpe. Hvis Himlen har bestemt, at en skal dø, så skal doktoren nok lade være at frelse ham. Ovenikøbet er doktoren i Pontenac en ren hedning; det er almindeligt bekendt, at når han har set til en syg og givet ham sin medicin, ser man bagefter Djævelen stå ved foden af sengen, når han er død.

"Gnid hendes tindinger hver time med vievand," siger præsten, "og læs så tre Ave og tre Pater."

Derpå knæler han og fremmumler hurtigt en bøn.

Roussels og Nanette siger: Amen, og slår store kors for sig:

"Det er ingenting," erklærer præsten ved bortgangen. "Det urene må ud af barnets legeme ... Jeg kommer igen i morgen."

Men da fader Pintoux den næste dag kommer til Roussels, er han helt altereret; med skælvende stemme fortæller han dem den forfærdelige historie, han lige har fået at vide af klokkeren. Den lille Katrine har begået helligbrøde. I tordags, da hun blev jaget væk fra religionstimen, gik hun et øjeblik ind og legede i sakristiet, og der så klokkeren hende tage kronen af den store gibsmadonnas hoved, sætte den på sig og give sig til at neje ganske alene, uden tvivl for at gøre nar af gudsmoder. Præsten forstår ikke, at Himlen ikke på stedet ramte hende med sit lyn. Men nu er hun fortabt; det er Himlen, der sender sygdommen.

"Hun var så dyngvåd, da hun kom hjem," siger Mariane. "Måske alligevel hvis hun fik dygtigt ind at svede på."

"Hun er meget dårlig, meget dårlig," mumler far Roussel, der sidder i en krog med hænderne i skødet.

Den stakkels lille tøs drages med døden i den store seng. Hendes små lyse hår rejser sig, åndedrættet kommer tungt og hedt over de brændende læber, og undertiden åbnes øjenlåget lidt og man ser et glimt af de klare udtryksløse øjne. Hun taler i feber, hun klager bestandigt med de samme ord: Det gør så ondt ... Det gør så ondt! ... Det er en ynke at se hende så ung og spæd lide således, og med sine stive arme kæmpe ganske alene med døden.

Imidlertid er historien om helligbrøden gået byen rundt og naboerne strømmer til. Der fortælles, at præsten vil forsøge at drive Djævelen ud, som har sat sig fast i kroppen på barnet hos Roussels. Lidt efter er der allerede et dusin mennesker i stuen. Man hvisker til hinanden. Man fortæller lignende historier, der er kendte på egnen. Tre år i forvejen havde en anden tøs stjålet en hostie og moret sig med at gøre den fast på et træ med en knappenål; øjeblikkelig begyndte træet at sukke, og en rød strøm randt ud fra stammen, medens alle grenene regnede med store blodsdråber. Den lange Nanette sværger på, at hun selv har set det; det vil sige at hendes søster i alt fald har set det. Men en anden historie gør endnu større indtryk på de tilstedeværende: en fastelavn havde nogle drenge spadseret omkring med papmasker for ansigtet, og da en præst kom forbi med den sidste olie, havde en af fyrene ikke villet tage masken af. Så havde masken klæbet sig så fast til hans ansigt, at man måtte rive den af i småstykker, pap og stumper af kød sammen med hinanden.

Efter sådanne eksempler er det ikke underligt, at Katrine straffes med døden for at have sat den hellige jomfrus krone på hovedet. Der hersker en trykkende angst i værelset. Skønt det er højlys dag føler mandfolkene sig ikke ganske sikre, og fruentimmerne kigger sig omkring af frygt for at opdage en hestefod og et par horn.

"Hun var så sød og artig," siger far Roussel.

"Hun må være blevet forstyrret i hovedet."

Præsten begynder på sine bønner. Han siger dem frem på latin, idet han går rundt om sengen og hver gang han kommer forbi barnet, dypper han en buksbomkvist i en skål med vievand og ryster den, idet han tegner et kors med den i luften. Katrine klager sig bestandig. Krampetrækninger griber hende, rejser hende op, og hun vrider og krymper sig. Hun taler i vildelse ord uden sammenhæng, og slår en latter op, der ender i gråd. Pludselig sætter hun sig op i sengen med strålende øjne og kalder på skikkelser, hun ser for sig; så falder hun igen tilbage og synger med en hendøende stemme en barnevis: *Nu skal vi ikke mer til skovs, for nu er træet fældet ...*

Mandfolkene og fruentimmerne farer tilbage af angst for at der skal komme uhyrer frem af denne stakkels lille åbne mund, der brænder i feber. Hun må sikkert være besat af Djævelen for at ryste sådan, så snart en dråbe vievand rører hende. Der er ingen tvivl om, at det vil ende med at Djævelen kvæler hende.

Ved foden af sengen græder Mariane. Hun har kun dette ene barn; og nu skal hun pludselig miste det uden så meget som at vide, hvad der fejler hende. Hun gør endnu et forsøg på at få fat på lægen, idet hun beder sin mand løbe til Pontenac. Men far Roussel, der stadig sidder mørk og sløv i krogen, ryster blot på hovedet uden at svare. Han finder sig i barnets død med den ydmyghed, hvormed gamle bønder underkaster sig overlegne kræfter, som de ikke forstår. Hvad skulle doktoren nytte, når præsten siger, at den gode Gud vil tage deres barn. Præsten ved nok mer end sit fadervor. Enhver må finde sig i sin skæbne og blot opføre sig ordentligt.

Da fader Pintoux ser, at vievandet kun plager den syge uden at hjælpe hende, klapper han sagte i hænderne på samme måde, som når han i kirken vil opfordre menigheden til at falde på knæ. Øjeblikkelig knæler alle. Han står et minut oprejst:

"Bed med mig, lad os anråbe Vorherre om et mirakel."

Hans ansigt, der er rynket som gammelt læder, oplyses af troens sol; han ser majestætisk ud trods sin gamle bøjede bonderyg. Med den samme

brændende inderlighed som i gamle dage på seminariet, knæler han for at bede Gud vise nåde mod dette barn. Der lyder en sagte mumlen; igennem stuen går overtroens isnende luft, uvidenhedens sønderknuselse overfor livets tragedie. Den lille har en sidste krampetrækning; hun strækker sig ud og ånder ligesom lindret. Men pludselig sukker hun og rører sig ikke mer. Hun er død.

"Requiescat in pace," siger præsten med høj stemme.

"Amen," svarer menigheden.

Alle rejser sig og går bort, meget bevægede ved denne scene, imens græder Mariane og skjuler sin hulken i sit forklæde, og far Roussel, helt sløv, lukker, uden at vide hvad han gør, sin kniv op for at skære sig en skive brød.

Da fader Pintoux går hjem, hilser hele landsbyen ham: han repræsenterer jo den frygtelige herre, der hvert øjeblik råder over liv og død. Den næste søndag skal kommunalvalgene finde sted og bønderne flokkes derfor om præsten for at spørge ham, hvordan de skal stemme. Han gentager for dem de ordrer, han den foregående dag har modtaget fra biskoppen. Så om søndagen mangler der ikke én af indvånerne ved messen, og biskoppens kandidater gå enstemmigt igennem. Fader Pintoux hersker i Saint-Marchal som den gode Gud, eller som et gammelt afgudsbillede af træ, hugget ud med plumpe økser; han holder tordenen og de slemme sygdomme i sin hånd.